

שאלה: יש לאבא שלי דוד שהוא די זקן, והוא פנה אלי טלפונית לברר משהו. וכאשר הרמתי שפופרת הטלפון לענות לצלצול ואמרתי "הלו", הוא גער בי "מדוע אתה לא אומר 'שלום'?" שתקתי לו כי הוא אדם מבוגר ולא רציתי לפגוע בו. ואני כעת שואל אותך, מה רע לענות "הלו" כשעונים לטלפון?

תשובה: באמת הדוד של אביך הוא מהעולם הישן. הקפידו אז לדבר עברית ושנאו לערבב בשפתנו מלים לועזיות. לאומיות ישראל מתבטאת לא רק באהבת הנוף הארצי שלנו, ולא רק לחבב את ההיסטוריה של עם ישראל, אלא גם לשמור על יופי ביטויי הלשון.

המלה "הלו" [=שם הוא הלו] בא מהאנגלית. וכן כאשר פוגשים אנשים זה את זה, רגילים הם בימינו לומר "היי". וגם מלה זו באה בייבוא מארצות הברית, מנהגם כשפוגשים זה את זה. וכאשר נפרדים זה מזה, רגילים בני אדם בימינו לומר "ביי" או "ביי ביי". וגם מלים אלו הן תוצרת חוץ.

מה פגם בדבר? אלא חז"ל (ויקרא רבה, ל"ב) לימדו אותנו כי בזכות ארבע דברים נגאלו אבותינו ממצרים. שלא שינו את שמותיהם לקרוא לילדיהם בשמות לועזיים, וכן ששמרו מאד לדבר אך רק לשון הקודש. כלומר גם בזמן שעדיין לא נצטוו בשום מצוה, שמרו עם אחידותם הלאומית שכולם דברו אותה השפה והבינו בזאת את דיוקים במשמעות המלים, ולא רק "בערך" כמו אדם זר המהגר לארצנו.

אבל מה איכפת לנו אם לא מבינים בדיוק? אלא יש לדעת כי התורה שלנו נכתבה בשפה מדויקת מאד, ויש להבחין בה בין השמות הנרדפים. "נער" איננו "ילד". ולשון "איש" איננו סתם "גבר". יש משמעויות דקות ומיוחדות לכל מלה ומלה, וכדי להבין דברי התורה היטב צריכים להבין היטב משמעות כל מלה ומלה. לא כל מי שמדבר את השפה מודע לכך להתבונן במשמעות שונה שיש לכל מלה ומלה. אבל בודאי שמי שאינו רגיל בשפה זו, לעולם לא יעלה על ההבנה המדויקת של המלה, ולא ידע לעולם את המטען הרעיוני שיש בכל מלה ומלה בתורה. בקיצור, ידיעה מיומנת של שפת הקודש היא מבוא המוכרח כדי להבין כראוי מה שהתורה כותבת.

כעת נעבור לעיין במלה זו של אמירת "שלום". חז"ל (ברכות נד ע"א) תיקנו שכאשר אדם פוגש את חברו, יברך אותו בשם ה'. כך למדו ממעשהו של בועז (רות ב, ד), כאשר פגש את הקוצרים בשדה קרא להם: ה' עמכם! והם קראו לו בתגובה: יברכה ה'! כלומר בטאו שם שמים באותיות א-ד-נ-י והוריקו ברכות קדושות על ראשו של זה שעומד מולם. בימינו לא נהוג לבטא בדיוק א-ד-נ-י אלא

אומרים "שלום" שמלה זו הוא כינוי לשמו של הקב"ה (מסכת שבת י ע"ב). ולכן אסרו שם שהאדם יקבל את פני חברו בבית שימוש או בחדר המרחץ ויקרא לקראתו "שלום" כי הוא שם שמים!

ובתחילה היו אבות אבותינו אומרים שתי מלים "שלום עליכם" כלומר "יהי שם שמים חל עליך", ולא הסתפקו במלה קצרה של מלה בודדת "שלום". ובשום אופן לא התכוונו לפירוש המלה כלשון חול, בניגוד למלחמה ומריבה. אלא התכוונו לשם קודש, שמו של הקב"ה. ולכן גם במכתביהם זה לזה, לא היו כותבים מלת "שלום" בשלימות אלא קצרו וכתבו: שלו'. כמו שנמצא בכל אגרותיו של הרב קוק.

לכן כאשר האדם קורא לחברו "הלו" או נפרד ממנו ואומר "ביי", הוא מבטל תקנת חז"ל לברך את השני בשמו של הקב"ה!

גם כאשר רוצים להפסיק את השיחה עם השני, ומפטירים מהפה "יאֵלֶה", מלה ערבית, אין זה כדאי. אלא יש לחזור אל לשוננו ולומר, "ה' אתך!" או "ה' יצליח דרכך". כי יש קדושה באותיות אלו, כדברי המקובל הגדול רבי משה קורדוברו (פרדס רמונים" שער כז פרקים א-ב). וכאשר האדם מבטא את האותיות הוא מעורר קדושה רבה בעולם.

הבה ונהיה יותר לאומיים. לא נמשיך חקוי לקולות-סרק של אומות העולם, שאין בהם משמעות עמוקה.